

לא לחוק פרסונאלי ששוכח מחזקת החפות ומסכן את ההליך הדמוקרטי

מעבר לטעמים החזקים בעניין חזקת החפות, העובדה שכתב אישום הוא כתב אישום בלבד, יש גם את הטעם הנוסף - השימוש לרעה שניתן לעשות בכלי של הגשת כתב אישום בכדי לסכל מועמד • אסור לתת לפקיד ציבור, כזה או אחר, את הכוח להתערב בהליך הדמוקרטי
עו"ד ברוך כצמן 4/8/21

בימים האחרונים שוב עולה הנושא של חקיקה שתאסור על מועמד לראשות ממשלה, שתלוי נגדו כתבי אישום, להרכיב ממשלה - אותה חקיקה פרסונאלית שמכוונת כיום כנגד בן אדם אחד.

מדובר ברעיון חקיקה שעלה על הפרק כבר לפני מספר רב של חודשים ושלא נעשה איתו דבר - וטוב שכך. אקדים את המאוחר ואכתוב כי גם הפעם הסיכוי שחקיקה כזו תקרום עור וגידים הוא לדעתי קלוש אבל ברצוני להתייחס לעצם הרעיון שצץ ועולה מידי פעם ולהתריע מפני חקיקה כזו, חקיקה מסוכנת וללא כל קשר למועמד כזה או אחר.

החסרונות בחקיקה כזו עולים עשרות מונים על היתרונות (למעט יתרון אחד - האפשרות לנסות לפגוע במועמד שמאיים על המערכת הפוליטית ולא משנה מאיזה צד של המפה הפוליטית). הצעת החוק הזו עוצמת עיניים בחוזקה, בראש ובראשונה, למול חזקת החפות. עוצמת עיניים למול חזקת החפות אבל אולי פוזלת לדברים אחרים שאסור שיהיו רלבנטיים כלל.

כאמור, מדובר בחקיקה שאסור להשלים איתה ומטעמים עקרוניים, כללים וללא כל קשר לאיש שהיא מכוונת כלפיו או לשיוך הפוליטי של אותו אדם. אסור בגלל שחקיקה כזו עלולה להיות כלי "להוריד" מתמודדים. אסור בגלל שחקיקה כזו עלולה להביא למצב בו ייעשה שימוש לרעה בכוח החקירה ועוד.

כשאנו בוחנים את הרעיון של החוק הזה אני מציע לכולנו להיזכר היטב בכל אותם מקרים, לא מעטים, של אישי ציבור שהוחלט להגיש כנגדם כתב אישום (בקול תרועה רמה) והם יצאו זכאים (בקול דממה דקה). תמיד עומד למול עיני המקרה של שותפי לשעבר, ד"ר יעקב נאמן ז"ל, שנאלץ להתפטר מתפקידו הציבורי עקב הגשת כתב אישום. נאמן ז"ל עמד למשפט. זוכה במשפט אבל כבר לא היה אותו אדם. תארו לכם שנאמן ז"ל היה מועמד לראשות ממשלה והחוק המוצע היה בתוקף. ברור מה היה קורה וכמה מסוכן המצב הזה. כל מילה מיותרת ואינני רוצה להתייחס לכל אותם פרסומים שהיו ולפיהם הגשת כתב האישום נועדה, במטרת מכוון, להביא לכך שנאמן ז"ל לא יוכל להמשיך לכהן כשר.

חשוב לזכור - הדרך בין כתב אישום להרשעה היא דרך ארוכה מאוד מאוד

חשוב לשוב ולזכור את חזקת החפות ואת כל אותם מקרים שכולנו מכירים - כתב אישום לא מלמד על אשמה. כתב אישום לא מצביע על הכרעת דין לחובת הנאשם. הדרך בין כתב אישום להרשעה היא דרך ארוכה מאוד מאוד.

בנוסף, מעבר לטעמים החזקים בעניין חזקת החפות, העובדה שכתב אישום הוא כתב אישום בלבד, יש גם את הטעם הנוסף - השימוש לרעה שניתן לעשות בכלי של הגשת כתב אישום בכדי לסכל מועמד (על ד"ר נאמן כבר כתבתי). אסור לתת לפקיד ציבור, כזה או אחר, את הכוח להתערב בהליך הדמוקרטי. אסור לתת לפקיד ציבור להכריע בשאלה הרת גורל, שאלה שאמורה להיות מוכרעת אך ורק על ידי ציבור.

בנוסף - לא ניתן להתעלם משאלת העיתוי והמועמד אליו פוזלת הצעת החוק הנוכחית בפזילה חזקה ובלתי מוסתרת ("חוק נתניהו"). ברור כיום כי מדובר בניסיון להוציא את ראש האופוזיציה מהמגרש הפוליטי. אסור כי חוק כזה, ככל שאכן רוצים לחוקקו, יחוקק כאשר יש דמות ציבורית שהיא מכוונת אליה. ושוב, לא קשור להשקפה פוליטית.

שקילת חקיקת חוק מן הסוג הזה צריכה להיעשות "בידיים נקיות", כשאינן מועמד שרוצים לסכל את בחירתו וכמובן שאפשר לחשוב על דרכים נוספות בכדי לנסות ולהביא למערכת פוליטית נקייה, ככל שניתן. בעיתוי הנוכחי לא נאמין שמדובר בחקיקה נטולת אינטרסים רגועים. קיימת חשיבות אדירה לעיתוי של העלאת חקיקה, כל חקיקה ולבטח מן הסוג הזה. יש "להרוג" את רעיון החקיקה הפרסונאלית, הרטרואקטיבית ויפה שעה אחת קודם.

**הכותב הוא ברור ומגשר, עוסק בליטיגציה מסחרית ואזרחית, במשרד עוה"ד AYR -
עמר רייטר ז'אן שוכטוביץ ושות'**